

Hjärt- och kärlsjukdomar – långvarig sjukfrånvaro

Februari 2020

Sjukdomar i hjärta och kärl är den femte vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro. Risken att drabbas av hjärt- och kärlsjukdomar är högre för män och ökar med åldern. Det visar AFA Försäkrings statistik från 2017 och 2018.

De senaste tio åren har hjärt- och kärlsjukdomar legat bakom drygt 2 000 nya långa sjukfall per år. Diagnosgruppen utgör en större andel av mäns långvariga sjukfrånvaro, 6 procent, än av kvinnors, 2 procent. Det är främst de äldre åldersgrupperna som drabbas av hjärt- och kärlsjukdomar. 56–64-åringar står för hälften av de långa sjukfallen, medan 46–55-åringar står för en tredjedel.

Vilka hjärt- och kärlsjukdomar handlar det om?

Tre av fyra fall av långvarig sjukfrånvaro på grund av hjärt- och kärlsjukdom beror på *sjukdomar i hjärnans kärl* (till exempel stroke), *akut hjärtinfarkt* och *andra former av hjärtsjukdom* (till exempel hjärtstillestånd).

Nära hälften av kvinnornas hjärt- och kärlsjukdomar beror på *sjukdomar i hjärnans kärl*. *Andra former av hjärtsjukdom* är den näst vanligaste diagnosen för kvinnor, 23 procent.

Hjärt- och kärlsjukdomar

Denna rapport bygger på en genomgång av 4 030 ärenden med långvarig sjukfrånvaro på grund av hjärt- och kärlsjukdomar med start 2017 och 2018 som AFA Försäkring har betalat ut ersättning för genom sjukförsäkringen. Med hjärt- och kärlsjukdomar menas här sjukdomar i cirkulationsorganen (I00-I99) enligt klassificeringsstandarden ICD-10, Socialstyrelsen 1997.

Långvarig sjukfrånvaro

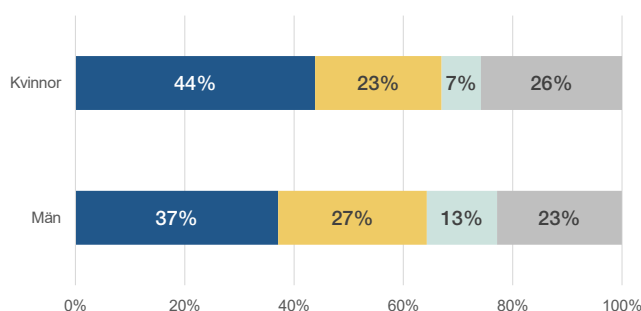
Med långvarig sjukfrånvaro menar vi sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning (sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan).

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Kooperationen. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

Diagram 1

Nya sjukfall med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2017 och 2018. De vanligaste hjärt- och kärlsjukdomarna uppdelat efter kön.

■ Sjukdomar i hjärnans kärl
■ Akut hjärtinfarkt
■ Andra former av hjärtsjukdom
■ Övriga hjärt- och kärlsjukdomar

För männen är fördelningen jämnare. *Sjukdomar i hjärnans kärl* utgör 37 procent av diagnoserna och *andra former av hjärtsjukdom* utgör 27 procent. *Akut hjärtinfarkt* utgör en nästan dubbelt så stor andel för männen som för kvinnorna, 13 respektive 7 procent¹. Fördelningen av de olika diagnoserna varierar inte nämnvärt med åldern, vare sig för kvinnor eller män.

¹ Hjärtinfarkter går numera fortare att behandla än tidigare, och sjukfrånvaron vid en hjärtinfarkt kan vara kortare än 90 dagar. Dessa kortare sjukfall syns inte i statistiken som endast avser långa sjukfall. Sjukdomar i hjärnans kärl har ofta längre frånvarotid än 90 dagar.

Män har högre risk att drabbas

Risken att drabbas av ett långvarigt sjukfall är 22,4 per 1 000 sysselsatta år 2017. Detta kan jämföras med risken att drabbas av ett långvarigt sjukfall på grund av hjärt- och kärlsjukdom som är 0,8 per 1 000 sysselsatta. Kvinnor har generellt sett en högre risk för långvarig sjukfrånvaro. Vad gäller långvarig sjukfrånvaro på grund av hjärt- och kärlsjukdomar är det dock männen som har en högre risk: 1,0 jämfört med 0,6.

För båda könen ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar med åldern. För den yngsta åldersgruppen 16–35 år är risken 0,1 per 1 000 sysselsatta och för den äldsta åldersgruppen 56–64 år är risken 2,2.

Yrkesförare samt städare och fönsterputsare har högst risk

Gruppen *yrkesförare* löper högst risk för långvarig sjukfrånvaro på grund av hjärt- och kärlsjukdomar. Det gäller både kvinnor och män. Risken är högre för män än för kvinnor, vilket gäller generellt oavsett yrkesgrupp.

Eftersom risken för långvarig sjukfrånvaro på grund av hjärt- och kärlsjukdomar ökar med stigande ålder behöver hänsyn tas till ålderssammansättningen då olika yrkesgrupper jämförs, så kallad åldersstandardisering.

Efter åldersstandardisering sjunker risken för *yrkesförare* för båda könen. För kvinnor är det istället yrkesgruppen *städare och fönsterputsare* som har högst åldersstandardiserad risk (0,8). För män har yrkesgruppen *yrkesförare* högst risk att drabbas av en hjärt- och kärlsjukdom även efter åldersstandardisering. Risken är dock lika hög (1,8) för *livsmedelsarbete* (t.ex. slaktare och styckare), en yrkesgrupp vars risk alltså har ökat efter åldersstandardiseringen.

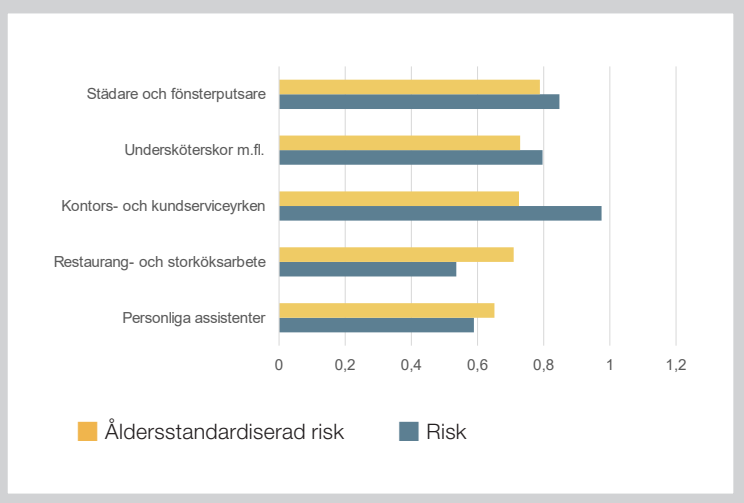
För kvinnor understiger de åldersstandardiserade riskerna 1,0 för samtliga redovisade yrkesgrupper, medan de för män överstiger 1,0. Det visar återigen att risken är högre för män än för kvinnor att drabbas av långvarig sjukfrånvaro på grund av hjärt- och kärlsjukdomar.

Åldersstandardisering

Det åldersstandardiserade måttet på risk per 1 000 sysselsatta är beräknat som om åldersfördelningen i den specifika yrkesgruppen var densamma som åldersfördelningen på hela arbetsmarknaden. Syftet är att göra det möjligt att jämföra risken i yrkesgrupper där åldersfördelningen är ojämn.

Diagram 2

Risk och åldersstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro på grund av hjärt- och kärlsjukdomar, kvinnor 2017.

Urval av yrkesgrupper med högst åldersstandardiserad risk

Typfall:

För kvinnor är typfallet en undersköterska som är i sextioårsåldern och har en sjukdom i hjärnans kärl.

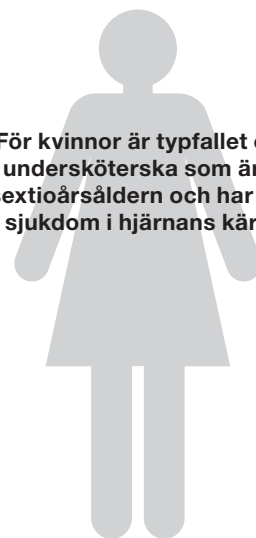
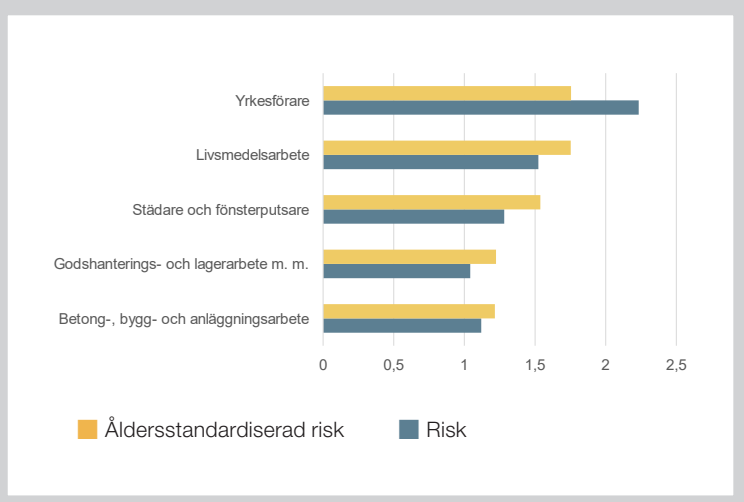

Diagram 3

Risk och åldersstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro på grund av hjärt- och kärlsjukdomar, män 2017.

Urval av yrkesgrupper med högst åldersstandardiserad risk

För män är typfallet en lastbilsförare som är i sextioårsåldern och har en sjukdom i hjärnans kärl.

Publikation av AFA Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se

afa
FÖRSÄKRING

9 av 10 är försäkrade genom jobbet

POSTADRESS AFA Försäkring 106 27 Stockholm • BESÖKSADRESS Klara Södra Kyrkogata 18
KUNDCENTER 0771-88 00 99 • VÄXEL 08-696 40 00 • afaforsakring.se